Elintarviketeollisuusliitto ry LAUSUNTO

7.10.2024

Eduskunta
Talousvaliokunta

HE119/2024 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE FOSSIILISEN POLTTOAINEEN JAKELUN PÄÄSTÖKAUPASTA

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua näkemyksensä hallituksen fossiilisen polttoaineen jakelun päästökauppaa koskevasta esityksestä.

Polttoainejakelun päästökaupalla on keskeinen rooli uusiutuvien polttoaineiden kysyntänäkymien kannalta. ETL pitää hyvänä, että lausuntopalautteen pohjalta esitystä selkeytettiin biokaasun ja muiden kestävien ja biopolttoaineiden osalta. On tärkeää, että polttoaineet, joiden päästökerroin on nolla, on rajattu lain soveltamisalan ulkopuolelle. ETL myös kannattaa esityksen mukaista mahdollisuutta siirtää säänneltyä yhteisöä koskevat velvoitteet toiselle säännellylle yhteisölle pienten toimijoiden päästökaupasta aiheutuvien kustannusten ja hallinnollisen taakan minimoimiseksi. Käytännön toteutuksen osalta on mielestämme kuitenkin tärkeää varmistaa, että tehtävien siirrosta sopiminen määritellään selkeästi ja toteutetaan hallinnollisesti mahdollisimman kevyesti.

Merkittävät kustannusvaikutukset suomalaiselle ruokaketjulle

ETL:n huolena on, että uudella päästökaupalla on merkittävä koko elintarvikeketjun korkeaa kustannustasoa ylläpitävä vaikutus, mikä heikentäisi suomalaisen elintarvikealan kansainvälistä kilpailukykyä ja hallitusohjelman mukaisten vientitavoitteiden saavuttamista.

Elintarviketeollisuus ja Suomen ruokahuolto on riippuvaista kohtuuhintaisesta energiasta ja toimivista kuljetusjärjestelmistä. Hallituksen esityksen vaikutustenarvioinnissa on mielestämme hyvin tunnistettu, että uudella päästökaupalla on suuri kustannusvaikutus elintarviketeollisuuteen. Esityksessä esitetyn arvion mukaan kustannusten nousu olisi noin yksi prosentti suhteutettuna alan nykyiseen käyttökatteeseen. ETL katsoo, että uuden päästökaupan todellinen kustannusvaikutus elintarviketeollisuuteen on lainsäädännön perusteluissa esitettyä arviota suurempi. Polttoainekäytön lisäksi kansallinen soveltamisalan laajentaminen maatalouteen lisää nimittäin myös elintarviketeollisuuden raaka-ainekustannuksia.

ETL suhtautuu varauksella esityksen perusteluissa sivulla 50 esitettyyn oletukseen siitä, että elintarviketeollisuudessa kustannukset voidaan siirtää helpommin täysimääräisinä myyntihintoihin, koska suurin osa myynnistä kohdistuu kotimaan markkinoille. Kotimarkkinoilla käydään kilpailua tuontielintarvikkeiden kanssa. Suomessa ruoan hinta nousi vuodesta 2021 vuoteen 2023 yli 20 prosenttia. Elintarviketeollisuuden panoskustannukset ovat nousseet ajanjaksolla noin 30

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

prosenttia. Samaan aikaan yleinen hintataso nousi yli 14 prosenttia. Kun lähes kaikki kotitalouksien kulut ovat nousseet, on ruokaostoksilla säästetty valitsemalla edullisimpia vaihtoehtoja ja samalla myös tuontituotteiden kulutus on kasvanut.

Hallitus päätti kehysriihen yhteydessä huhtikuussa ammattidieselin käyttöönotosta, mikä kompensoisi päästökaupan käyttöönoton vaikutuksesta nousevia kuljetuskustannuksia. ETL pitää välttämättömänä, että raskaan liikenteen ammattidiesel otetaan käyttöön kehysriihen linjausten mukaisesti yhtäaikaisesti, kun EU:n uusi polttoaineen jakelijoiden päästökauppa tulee voimaan vuonna 2027. Mikäli ammattidieselin käyttöönotto ei onnistu suunnitellusti, tulisi myös päästökaupan voimaantuloa lykätä. Mikäli päästökaupan kustannukset nousevat ennakoidusti raskaalle liikenteelle, tulisi harkita myös muita toimenpiteitä tukemaan siirtymistä vähäpäästöiseen kuljetuskalustoon, jotta liikenteen päästökauppa ei nostaisi teollisuuden kustannuksia johtuen Suomen pitkistä etäisyyksistä.

Kansallinen soveltamisalan laajennus kompensoitava

Maa- ja metsätalouden työkoneet on rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, mutta kansallisesti toteutettava soveltamisalan laajentaminen ja päästökaupan tuoma kustannustennousu nostaisi edelleen kotimaisen ruokaketjun kustannuksia.

ETL pitää soveltamisalan laajentamista perusteltuna, mutta on erittäin huolissaan käytännön vaikutuksista erityisesti kannattavuuden kanssa jo pitkään kamppailleelle alkutuotannolle. Pidämme erittäin tärkeänä, että kansallisesti tehtävä laajennus hyvitetään maatalouden toimijoille täysimääräisesti ja tahtotila kirjataan selkeästi. Kompensaatiosta olisi syytä tehdä eduskunnan lausuma. Tätä tukee myös hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan Suomi vastaa päästöjen vähennystavoitteisiin ja etenee hiilineutraalisuustavoitteeseen ja hiilinegatiivisuuteen ilman, että arjen kustannukset nousevat tai kilpailukyky heikkenee.

Hyvitysjärjestelmä on syytä valmistella huolellisesti ja laajasti yhteistyössä sidosryhmien kanssa kohdentaen hyvitykset kuitenkin sellaisiin kohteisiin, joissa fossiilisten polttoaineiden korvaaminen on lyhyellä aikajänteellä muutoin haastavaa.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätiedot: Vastuullisuusjohtaja Satumaija Levon, ETL, satumaija.levon@etl.fi, puh. 040 752 8537
Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL, jukka.ihanus@etl.fi, puh. 050 463 9929